

Lausunto

28.03.2025

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Palveluprosessi ja työnvälityksen kehittäminen ei huomioi luovien alojen tarpeita. Luovilla aloilla ei ole tarjolla kokoaikatyötä. Työtä tehdään määräaikaissä ja samalla osa-aikaissä työsuhteissa, apurahoilla, työkorvauksella tai erilaisilla tavoilla laskuttamalla. Koko työllistämiseen ja työnhakuun liittyvä palveluprosessi ja työnvälityspalveluiden kehittäminen on rakennettu niille aloille, joilla on lähtökohtaisesti tarjolla kokoajatöitä tai edes määräaikaissä kokoaikaissä työsuhteita.

Esimerkiksi näyttelijöille on tarjolla ainoastaan määräaikaissä osa-aikaissä töitä teattereissa, muutaman päivän työsuhteita elokuva- tai tv-tuotannoissa, tuntien pituisia mainos tai äänitöitä tai esimerkiksi kahden viikon osa-aikatöitä äänikirjan lukijana tai vaikkapa omia keikkoja tai apurahaprojekteja. Ainoastaan teatterit saattavat laittaa työpaikkoja haettavaksi, muuten töitä saadaan edellisten töiden perusteella tai osallistumalla nk. audicioneihin, joihin kutsutaan tai lähettämällä nk. self-tapeja, jos roolitusyhtiö on päättänyt ehdottaa näyttelijää sille roolitettavaksi tulevaan tuotantoon. Toki näyttelijät ovat nk. listoilla äänitalleissa, roolituspalveluissa ja lähettävät eri tahoille työhakemuksia ja esittelevät showreelejä, mutta varsinaisesti samalla tavalla avoimia työpaikkoja kuin useimmilla aloilla, ei näyttelijöille ole tarjolla.

Ellei palveluntarjontaa keskitetä, niin emme usko, että työvoimaviranomaisilla tulee olemaan keinoja aidosti edistää luovien alojen ammattilaisten työllistymistä. Palveluprosessin kehittämisessä tulee välttää sitä, että se tulisi olemaan enemmänkin byrokraattinen velvoite, joka vie sekä työvoimaviranomaisten että luovilla aloilla toimivien ammattilaisten ja työnantajien resursseja. Esimerkiksi neljän työpaikan hakeminen kuukaudessa johtaa todennäköisesti siihen, että sekä osa-aikaisesti työllistyvien että kokonaan työttömien täytyy hakea työpaikkoja, joita ei ole avoinna ja työnantajien täytyy vastaanottaa hakemuksia, vaikka niillä ei ole avoinna olevia työpaikkoja.

Ehdotamme, että

- varmistetaan luoville aloille vastaavat palvelut kuin muille työnhakijoille esim. keskittämällä palveluntarjonta

- varmistetaan riittävä harkintavalta työvoimaviranomaiselle henkilön työllistymissuunnitelman ja työnhakuvelvoitteiden sisällöstä siten, ettei työnhakijalta edellytetä kaikkien resursseja tuhlaavia näennäistä työpaikkojen hakemista esim. neljä kertaa kuukaudessa
- kehitetään luoville aloille soveltuvia omia työllistymispalveluita ja ratkaisuja yhdessä alan järjestöjen ja asiantuntijoiden kanssa

- 1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?**
- 2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?**
- 3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?**
- 4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?**
- 5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?**
- 6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?**

- 1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?**
- 2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?**
- 3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?**
- 4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?**

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?
2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtajousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?
3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtajouksia koskevaa sääntelyä?

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Muuta lausuttavaa?

Kuusikko Elina
Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry.